

■ *The Jardin d'Europe program is a cooperation of the cultural organizations of ten European countries for the development of contemporary dance life. The work is managed by danceWEB located in Vienna. The participants of the network started a five-year long cooperation in the middle of 2008. The opportunity to participate in these international programs is open for emerging dancers, choreographers, organizers and writers specializing in contemporary dance. The representative of the network in Hungary is Workshop Foundation which has been active in the development of contemporary dance for 18 years. The Foundation is organizing several professional programs and takes part in an increasing number of international programs, thus opening the way for independent artists and dance professionals to establish foreign connections.*

We started the Teaching the Teachers (ttt) program to create a forum for raising theoretical and practical questions, sharing experiences and initiatives concerning contemporary dance education. The seminar held in Budapest in April 2010 was the fourth one, following the seminars in Vienna, Bucharest and Stockholm. In this seminar Workshop Foundation provided time and space for seven dance teachers to engage in collective thinking, talking and moving, concerning the past, present and future of contemporary dance. The Budapest Contemporary Dance Academy took part in the organization and arrangement of the seminar as the professional partner of the Foundation. The teachers of the Academy Tamás Bakó and Viktória Varga together with the frequent guest teacher Éva Karczag provided the nucleus of the group. Together with them we drew up a group of invited members. In the end, Susanne Martin, Peter Pleyer and Dorothea Rust spent more than a week in Budapest, and Gill Clarke joined the work in an unconventional manner – through the internet.

The outline of the seminar program was inspired by a letter of Jennifer Lacey about the Bucharest ttt where she called attention to the importance of the location concerning the performing arts. According to this idea we tried to include in the program more local representative organizations of contemporary dance. Five open classes were held in five different Hungarian dance studios, and their activities were touched upon by local professionals after the classes. This diversity inspired the participants of the seminar and the wide variety of different experiences led to open discussions about the problems of education in contemporary dance.

In the present volume one can read reports of the participants, interviews made with them and the presentation of the two Hungarian dance academies. In an attached DVD the documentation is complemented by notes, "maps" photos and a video, all created during the seminar. We hope that this material will be of interest for committed professionals of contemporary dance and open pedagogical thinking in Hungary and abroad.

Petra PÉTER

Dorothea Rust

[CH]

Táncos és vizuális művész. Kulturális- és gendertanulmányokat folytatott a zürichi Képző- és Iparművészeti Főiskolán. Alkotóként a következő területeken működik: tánc, improvizáció, performanszművészet, élő akciók és installációk. Művészek és zenészek csoportjaival együttműködve kurátora különböző performansz-eseményeknek („Der längste Tag”, GNOM – Gruppe für Neue Musik – Baden, Stromereien Performance Festival – Zürich). A nyolcvanas években táncosokkal, koreográfusokkal és zenészekkel dolgozott együtt New Yorkban, ahol akkor még jelen volt a kísérletező szellem és a hatvanas évekbeli Judson Dance Theatre alkotóinak és munkásságának szellemisége. Mindez máig inspirálóan hat rá. 1986 óta színelőadásokat készít, együttműködik különböző koreográfusokkal, zenészekkel és vizuális művészekkel. Fellép és tanít az USA-ban, Dél-Amerikában és Európában, rezidenciaprogramokon vesz részt.

CV

Dorothea Rust is a dancer, visual artist and MAs cultural & gender studies University of Applied Sciences Zurich ZHdK. She works in/with dance, improvisation, performance art, live actions and installations. She is curator of diverse performance events in collaboration with other artists and music groups ("Der längste Tag", GNOM gruppe für neue musik baden, stromereien Performance Festival Zürich)

Back in the 80s she collaborated in New York with dancers, choreographers and musicians where the experimental spirit and the protagonists and works of the Judson Dance Group of the 60s were still around. It has influenced her work up to today. Since 1986 she is involved with solo performances and collaboration with various choreographers, musicians and visual artists: performances and teaching activities in USA, South America and Europe. Awards, grants and residencies include: award of the canton Zug and Zürich Switzerland, grant and prize for performance art of Kunstredit Basel Switzerland.

■ A láb anatómiájával kezdted az órád...

Az első perctől fogva, hogy elkezdtem táncolni, különösen érdekelt a láb. Emberek vagyunk, két lábon járunk, az alvás kivételével egész nap azon állunk, rajta keresztül érintkezünk a talajjal. Persze a táncban mind a négy végtagunkat használjuk, mikor leereszkedünk a talajra. Azt gondolom, a láb és a talaj és a többi testrész közti kapcsolat rengeteg információt továbbít a test egészébe. Két lábon állva, mozogva a láb az egyetlen konkrét és állandó kapcsolat valamihez, ami rajtunk kívül van. Ha ülünk – s ez manapság rengeteg embert érint –, akkor ez a kapcsolat az ülőcsontokon keresztül jön létre. Tudatában lenni ennek a kapcsolatnak, ez adja az alapot. El kell kezdeni valahol – én a lábbal kezdtem –, mert a test komplex, és rengeteg része van. Talán mindnyájunknak van olyan testrésze, ami öhozzá sokkal „közelebb áll”, mint másokhoz. Talán nekem a láb jelentézi ezt.

És miként hozod be ezt a különös megközelítésmódot az előadásaidba?

A tánc arról szól, hogyan játsszunk, dolgozzunk a gravitációval, hogyan győzzük le, s legyünk vele jó barátok. Ki vagyunk szolgáltatva neki, mivel a Földön élünk – ez fontos felismerés. A gravitáció valóban teherként nehezedik a testünkre, s idővel a nyomait is rajtunk hagyja. Számolnunk kell vele, s emellett táncosként tudatában kell lennünk a testünkben végbemenő apró változásoknak/mozgásoknak, és annak, ahogy a testünk a térben mozog. Ez segít, hogy megértsük: a gravitáció testünkre, életünkre gyakorolt hatása nem csak destruktív lehet. Magának a gravitációnak számos aspektusa van. Lehetővé teszi a levegőbe ugrást, az elrugaszkodást, a földet érést, az érintkezést a talajjal, a vele való munkát, illetve a szembeszegülést. A művészi munkám a gravitáció sokrétű felhasználására épül. A súly, valamit teherként cipelni metaforikusan is értendő. A munkáim élő képek. Különböző anyagokat – gyümölcsöt (például almát), ágakat, köveket – használok, cipelek, és mozgok velük. Néha a „súlyom” színes, tarka, máskor nem. Mindennek sokféle jelentése van.

Azt mondhatjuk, hogy ez konceptuális gondolkodás. Vagy vannak olyan munkáid is, aminek van „koreográfiai” alapja?

Képzőművészetet is tanultam, és mint táncos és előadó mélyen beleástam magam a művészet világába. A munkáimban a mozgó testemből indulok ki, de nem mondanám, hogy ezek koreográfiák. Van szerkezetük, készül egy forgatókönyv, anyagot választok, látom, hogy az miként befolyásolja a mozgásomat, hogy az anyag mit jelez vissza a „mozgó magamnak”. Gyakran dolgozom szabadterén és nyilvános helyeken, nem pedig színházban, színpadon. Számos térspecifikus darabot készítek. A helyszín egy fontos összetevő, befolyással bír a performanszra, ezért igyekszem a térrel, a térben tölteni annyi időt, amennyit csak lehet. Dolgozom magával a szituációval is. Szavakat és mondatokat használok, mert a kimondott szónak különös ereje van – ez egy újabb súly! Ha elhangzik egy mondat a színen, s közben teszel valamit, bizonyos módon mozogsz, akkor az egész megtelik jelentéssel, és a szöveg többé nem „csak” egy szöveg.

Mit jelent neked a test?

Mindenkinek van teste. Ez a legnyilvánvalóbb dolog, amiben hasonlítunk más élőlényekhez (emberhez és állathoz egyaránt), sőt, a mindennapi eszközökhöz és a természetben található anyagokhoz. A színész ugyancsak használja a testét, de a fókusz inkább az érzésekre, érzelmekre kerül. De a táncosnak csak a test adott. Az a mi hangszerünk, csodálatra méltó, sérülékeny, és fájó. Ebben a mi technológiákra tá-

maszkodó társadalmunkban a test valahogy kezd eltűnni, virtuálissá válni. Nem tudom, hogy ez mit jelent. **Valaki megkérdezte tőled az órán, miben különbözne, ha ezután nem almát meg krumplit cipelnél, hanem mondjuk laptopokat.**

A gép egy másik, egy virtuális világba vezet téged. Tehát átalakítja a cipelés aktusát, ha a dolog mechanikus tárgy. Nincs ellenemre...

Ez igaz, de hol a test a virtualításban? Mit tehet egyáltalán a táncos egy csak virtuálisan „létező” testtel?

Nagy kérdés. Foglalkoztat, hogy mi milyen formában „létező”. Kell ennünk, szükségünk van élelemre (gyümölcsre, zöldségekre), és kell innunk, aludnunk stb. Ezeknek a természetes anyagoknak és ösztönöknek köszönhetően működünk. Hogy a test eltűnik, vagy csak átalakul valami mássá? Nem tudom.

Mit tanítasz a diákoknak?

Hogy izgassa őket a mozgás, a mozdulat, hogy akarják megérezni a testük erejét. Hogy ismerjék meg a testüket, de tudva, hogyan lehet (át)alakítani. Megváltoztatható a képét és a róla alkotott gondolataidat is. Röviden, azt tanítom, hogyan maradjunk kapcsolatban a testünkkel és hogyan szerezzük vissza azt a tudást, ami a miénk volt és még mindig a miénk (talán néha kicsit rejtetten), és hogy ne ragaszkodjunk azokhoz a kijelentésekhez, amiket mások mondanak rólunk és a mi testünkről. Te vagy az, akinek dolgotnia kell vele, nem valaki más. Neked kell megtanulnod bizni benne. S annyi mindenre van lehetőség! Alkotatsz vele és általa. Azt hiszem, elvesztettük az átalakulásba vetett hitet. Az alkotáshoz kell a szenvedély.

■ **You started your workshop with the anatomy of the feet...**

Right from the beginning, when I started with dancing, back in those times I was already interested in the feet. We are human beings who walk on two feet, unless we are sleeping we spend all day standing on them, we are touching the floor through them. And sure, in dancing you move also on all fours. I think the contact between the floor and the feet and other body parts transfers lots of information into the body. Standing and moving on two legs, the feet are the only direct contact to something else outside of us we always have. When we sit, which is what most people do a lot nowadays, we have this contact also through the sitting bones. To become aware of this contact gives a foundation. You have to start somewhere – I start with the feet – because the body is complex and there are so many parts. Maybe each of us has one body part that is “closer” to oneself than to others. Maybe for me the feet are such a part.

And how can you integrate this special approach in your performing practice?

Dancing is all about playing, working, overcoming, becoming friends with gravity. We are exposed to gravity because we live on the earth – this is a huge issue. Gravity really can put weight on our body and over time it can also damage the body. We have to deal with it, thereby as a dancer it is important to become aware of the small shifts/movements in our body and the way our body moves through space. It helps us to understand that the impact of gravity on our body and life it is not only destructive. Gravity itself has many aspects; it also allows you to spring up in the air, to bounce off the floor and then let yourself back into the floor, get in touch with the floor, working with gravity, out of gravity. My artistic work is about

a many layered dealing with gravity. Weight is also metaphoric, to carry something is metaphoric. My works are living images. I use, I carry different materials like fruit (apples), branches, stones and I move with it. Sometimes my "weight" is very colorful, sometimes not. It has many different meanings.

So your way of thinking is conceptual? Or there are also performances based on choreography?

I had studied visual art, too, and as a dancer and a performer I went deep into the field of art. I work from my moving body in my pieces but I wouldn't say it is choreography. It has a structure, it has a scenario, I choose material, I see how it affects my movement, how dealing with the material feeds back onto the "moving self". Very often I work in outside and public spaces, not on a theatre stage. I do a lot of site specific work. Space is an important agent, it has an impact on my performance, I spend as much time as I can in and with the space. Then I deal with the situation as it is. I also work with voice words and sentences. Spoken text is very powerful – that is another weight. If you put a sentence on the scene and you do something, you move in a certain quality, it can really become "meaningful", and text will not be just a "text".

What does the body mean to you?

Everybody has a body, it's the single most common thing we share with other beings (human and animal) and even everyday commodities and natural material. An actress works with the body, too, but the focus is more on feelings, emotions on narration. But for a dancer there is only the body. It is your instrument, it is honorable because it can be injured, hurt. In our society of technology body is disappearing, it is becoming more and more a virtual one, I don't know what this means.

Someone asked you at the workshop, "What is the difference if you carry an apple, a potato – or if you carry a laptop?"

With this machine you get to another, a virtual world. So it transforms the act when you carry something mechanical. I am not opposed to it.

It is true, but where is the body in the virtual world? What can a dancer do with a virtual, non-existing body?

That is a big question. I keep working with these existential matters. We have to eat, we need food (e.g. fruit, vegetables), and we need to drink, we need to sleep etc. We function through these natural materials and desires. Is the body disappearing or is the body just transforming into something else? I don't know.

What do you teach to students?

To be excited about movement and moving, to feel the power through their body. To acknowledge the body they have and to know that you can (trans-)form it. You can change the image and your thoughts about it. Basically I teach how to get in touch with it and how to go back to the knowledge – you once had and still have (sometimes a little bit hidden) and not to stay with what others tell you about yourself and your body. You are the one who has to work with it, not someone else. You have to find trust in it. And you can do so many things! You can create with and through it. I think we lost a little bit the belief in the possibility of transformation. We need passion to create!